

27.1.2015

KORKEASAAREN ELÄINTARHA

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2014

27.1.2015

I ELÄINTARHAN JOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2014	3
II KORKEASAARI PÄHKINÄNKUORESSA.....	4
III ELÄINTARHAN JOHTOKUNTA	7
IV HENKILÖSTÖ	8
VI ASIAKASPALVELU, TAPAHTUMAT JA KÄVIJÄT	12
VII RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ.....	16
VIII TALOUSTILANNE JA TUNNUSLUVUT	17

Liite 1 Selvitys toiminnan riskeistä

27.1.2015

I ELÄINTARHAN JOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2014

Vuosi 2014 oli Korkeasaaren eläintarhan 125-vuotis juhluvuosi ja vuotta juhlittiin monin erilaisin tapahtumin. Korkeasaari ei kuitenkaan saavuttanut tavoiteltua kävijämäärän lisäystä. Kävijämäärä oli tavanomainen suhteessa lähivuosien keskiarvoon, jääden kuitenkin alle vuoden 2013 tason. Kävijämäärän vähenemisen syitä olivat oletettavasti kylmä alkukesä ja helteinen keskikesä sekä venäläisten kävijöiden määrän väheneminen.

Vuoden aikana jatkettiin yleissuunnitelman (2012–2022) toteuttamista ja aloitettiin tarveselvitysten tekeminen kahdeksasta eri osa-alueesta. Ensimmäisenä osa-alueena tullaan toteuttamaan Suomalainen metsä, joka on Suomi 100 v. juhluvuoden hanke. Vuonna 2014 valmistuneita rakennushankkeita olivat ahmatarhan perusparannus, kylttipaja sekä villisikatarha. Vuoden aikana aloitettiin myös Isoisän sillan rakentaminen. Silta valmistuu 2016 ja muodostaa kevyen liikenteen yhteyden Kalasatamasta Mustikkamaalle Korkeasaaren vastaanoton tuntumaan.

Merkittäviä eläintapahtumia vuonna 2014 olivat amurintiikerin ja ahman paluu lajistoon, vikunjalauman muodostaminen ja villisikojen saapuminen uutena lajina Korkeasaareen. Eläinlajien kokonaismäärä oli n. 170. Villieläinsairaala vastaanotti yli 800 loukkaantunutta eläintä, joista lähes 40 % palautettiin luontoon. Eläinten hyvinvointiin panostettiin mm. lisäämällä osaamista eläinten koulutuksesta (ns. kanakurssi) ja järjestämällä matelijoiden, kalojen ja sammakkoeläinten hyvinvointikoulutus.

Ympäristökasvatus oli myös vuonna 2014 oleellinen osa Korkeasaaren toimintaa. Luontokoulu toimi vuoden aikana väliaikaisissa tiloissa, mikä rajoitti toimintamahdollisuuksia. Tästä huolimatta toimintaa järjestettiin suurelle joukolle lapsia ja nuoria luontokoulupäivissä ja muissa tapahtumissa.

Eläintarhan johtaja Jukka Salo irtisanoutui tehtävästään huhtikuussa 2014. Määräaikaaisesti hallinnollisena johtajana toimi kesän ja alkusyksyn ajan Eila Ratasvuori. Allekirjoittanut aloitti työssään johtajana marraskuun alussa. Myös hallintopäällikkö vaihtui syksyllä ja tehtävään valittiin joulukuussa Johanna Holkeri-Kauppi. Johtajavaihdokset ovat vuoden aikana haitanneet Korkeasaaren kehitystyötä ja vaikuttaneet myös henkilöstön hyvinvointiin ja näiden asioiden parantamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin vuoden lopussa ja työtä jatketaan vuonna 2015.

Sanna Hellström
Eläintarhan johtaja

27.1.2015

II KORKEASAARI PÄHKINÄNKUORESSA

Pinta-ala:	24 hehtaaria
Henkilöstön määrä:	73 vakanssia
Eläinlajien määrä:	170
Kävijämäärä:	vuosittain noin 430 000 – 550 000 kävijää
Aukioloajat:	kesällä klo 10–20, talvella klo 10–16
Sitovat toiminnalliset tavoitteet:	vuosittainen aukiolotuntien määrä 2793 tuntia
Tuottavuuden tunnusluku:	toimintakate/asukas
Erityistä:	Korkeasaaren eläintarhan yhteydessä sijaitsevassa Palosaaren villieläinsairaalassa hoidetaan vuosittain noin 1 000 loukkaantunutta luonnonvaraista eläintä.

27.1.2015

Missio

Korkeasaaren eläintarha edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. (Monimuotoisuuden säilymistä edistetään mm. ylläpitämällä monipuolista eläinkokoelmaa luonnonmukaisissa oloissa, noudattamalla eläinten hoidon uusinta tietämystä, painottamalla erityisesti uhanalaisia ja harvinaisia lajeja lajivalikoimassa ja edistämällä tällaisten lajien saattamista takaisin luontoon sekä harjoittamalla opetus- ja valistustyötä.)

Visio

Korkeasaaren eläintarha on ympäristönsuojelustaan tunnettu, aktiivinen ja elämyksellinen biopuisto.

Strategia

- 1) Korkeasaari tunnetaan uhanalaisten eläinten ja elinympäristöjen puolestapuhujana
- 2) Korkeasaarella vierailee entistä laajempi kirjo asiakkaita ympäri vuoden,
- 3) Korkeasaari on aktiivinen ja yleisilmeeltään moderni eläintarha,
- 4) Korkeasaarella on osaava, uusiutumiskykyinen ja hyvinvoiva henkilökunta.

Arvot

Monimuotoisuuden suojelu,
Ympäristötietoisuus, Elämyksellisyys,
Asiakaslähtöisyys, Eläinten hyvinvointi

27.1.2015

Korkeasaaren historiaa

Korkeasaaren eläintarha on yksi Euroopan vanhimmista moderneista eläintarhoista: Korkeasaaren eläintarha perustettiin jo vuonna 1889. Saaren puistoon oli kuitenkin sijoitettu eläimiä jo ennen varsinaisen eläintarhan perustamista: saarta vuodesta 1883 lähtien hallinnoinut Helsingin Anniskeluyhtiö oli kunnostanut saarta rakentamalla uusia rakennuksia ja vuonna 1884 valmistuneen Ravintola Pukin edustalla oli kaksi haukkaa häkkeineen. Ensimmäiset karhut saapuivat vuonna 1888 ja orvot jääkarhunpennut vuonna 1890. Kun eläintarha päätettiin perustaa juuri Korkeasaareen vuonna 1889, uusia eläimiä saatiin runsaasti lahjoituksina: saareen saatiin alkuvuosina muun muassa metsäpeuroja, kulta- ja hopeafasaaneja sekä kaksikyttyräinen kameli.

Eläintarha siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen Helsingin alkoholiliikkeeltä vuonna 1920 – syynä oli edellisenä vuonna 1919 voimaan tullut kieltolaki, joka rajoitti alkoholin myyntiä. Ensimmäinen maailmansota oli riepotellut tietenkin myös eläintarhaa, ja rehupulan vuoksi uusia eläinlajeja ei voitu hankkia ennen 1930-lukua. Pian tämän jälkeen alkanut toinen maailmansota keskeytti jälleen eläintarhatoiminnan. Eläintarhan toiminta pääsi oikeastaan kasvamaan ja käynnistymään toden teolla vasta jälleenrakennuskaudella: eläimiä pystyttiin tuomaan ulkomailta, ruokapula helpotti, omat eläimet lisääntyivät ja säännöllinen lauttaliikenne aloitettiin vuonna 1949. Myös uusia rakennuksia voitiin rakentaa: karhulinna valmistui vuonna 1952, apinatalo vuonna 1956 ja kissalaakson ensimmäiset aitaukset vuonna 1964.

125-vuotisen historiansa aikana Korkeasaaren eläintarha on muuntunut kansan huvittelu- ja retkipuistosta eläintarhaksi, jonka tehtävänä on matkailu- ja virkistyskohteena luonnon monimuotoisuuden suojeleminen. Korkeasaaresta on tullut useiden uhanalaisten lajien suojapaikka, opetuskeskus ja aktiivinen toimija luonnon- ja ympäristönsuojelun alalla. Korkeasaari tarjoaa kodin noin 170 lajille ja yhteensä noin 2000 eläinyksilölle. Matkan varrella sekä tehtävät, asenteet että suhde eläimiin ovat muuttuneet merkittävästi: käsitykset eläinten hyvinvoinnista, monimuotoisuuden geeniperimän ylläpitämisestä, yleisön suhteesta eläimiin ja eläinten tarvitsemista resursseista ovat muuttuneet merkittävästi. Korkeasaaren eläintarha osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön useiden uhanalaisten eläinten kasvattamisessa ja lisääntymisessä ja on niin ikään mukana useissa paikallisissa suojeluhankkeissa sekä tarhassa kasvatettujen eläinten luontoonpalautushankkeissa: Korkeasaaren eläintarhasta on viety muun muassa alppikauriita Itävallan Alpeille, visenttejä Venäjälle, ilveksiä Puolaan sekä tunturipöllöjä ja maakotkia sopiville elinpaikoille Suomessa. Korkeasaaren eläintarha kuuluu EAZA:an ja WAZA:an, jotka ovat eläintarhojen ja akvaarioiden keskusjärjestöjä. Järjestöt järjestävät vuosittaisia konferensseja, tapaamisia, koulutusta ja auditointia, joihin myös Korkeasaari osallistuu.

Lisäksi on syytä maininta, että eläintarhatoiminta on tarkoin lailla säädeltyä: Korkeasaarta, kuten muitakin eläintarhoja ja -näyttelyitä, koskevat sekä eläinsuojelulaki (247/1996) että eläin-

27.1.2015

tarha-asetus (2/EEO/2003). Eläinsuojelulain nojalla eläintarhatoiminnan harjoittamista varten on haettava lupaa aluehallintovirastolta. Lisäksi eläinsuojelulain mukaisesti eläintarhan tulee osaltaan edistää luonnonvaraisen eläimistön suojelua ja biologisen monimuotoisuuden säilymistä. Tässä tarkoituksessa eläintarhan tulee antaa yleisölle tietoa näytteillä pidettävistä lajeista ja niiden luonnollisista elinolosuhteista. Eläintarhan tulee lain nojalla lisäksi osallistua: 1) eläinlajien suojelua edistävään tutkimukseen; 2) eläinlajien suojelutaitoihin liittyvään koulutukseen; 3) lajien suojeluun liittyvään tietojen vaihtoon; tai 4) milloin se on tarkoituksenmukaista, eläinlajien vankeudessa kasvattamiseen, kannan uudelleen istuttamiseen tai lajien luontoon palauttamiseen. Eläintarha-asetuksella puolestaan asetetaan eläintarhoille varsin runsaasti vaatimuksia esimerkiksi eläinten pito-olosuhteiden suhteen.

III ELÄINTARHAN JOHTOKUNTA

Eläintarhan johtokunta

Vuoteen 1989 saakka Korkeasaaren eläintarha oli osa Helsingin kaupungin liikuntavirastoa, mutta tuolloin Korkeasaaresta muodostettiin itsenäinen virasto. Korkeasaaren eläintarha kuuluu Helsingin kaupungin sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan rooteiin, ja eläintarhaa johtaa eläintarhan johtokunta.

Vuonna 2014 (tilanne 31.12.2014) eläintarhan johtokunnan kokoonpano oli seuraavanlainen:

Pj Anni Sinnemäki, Vihreät	Silja Uusikangas, Vihreät
Vpj Vesa Hack, Kok.	Paula Kokkonen, Kok.
Annemari Rautio, Kok.	Joonas Turunen, Kok.
Jani Luoto, Kok.	Marjutta Palmroth, Kok.
Simo Ahonen, Vihreät	Martti Form, Vihreät
Marko Ronkainen, Vihreät	Mervi Sallinen, Vihreät
Henna Laakkonen, SDP	Jaakko Ojanen, SDP
Milla Pyykkönen, Vas.	Jari Hildén, Vas.
Timo Elo, PS	Raimo Mattsson, PS

Eläintarhan johtokunnan puheenjohtajana pitkään toiminut Sanna Hellström haki keväällä avoimeksi tullutta eläintarhan johtajan virkaa ja hakuprosessin aikana varapuheenjohtaja Vesa Hack toimi johtokunnan puheenjohtajana. Kaupunginvaltuusto valitsi Sanna Hellströmin Korkeasaaren eläintarhan uudeksi johtajaksi 10.9.2014. Hellström haki eroa eläintarhan johtokunnan puheenjohtajuudesta ja kaupunginvaltuusto valitsi uudeksi johtokunnan puheenjohtajaksi Anni Sinnemäen 8.10.2014. Kaupunginhallituksen edustajana kokouksiin on osallistunut kaupunginhallituksen edustajan Mika Raatikaisen (31.8.2014 saakka Jussi Halla-aho) varajäsen Nina Huru.

27.1.2015

IV HENKILÖSTÖ

Korkeasaaren eläintarhan henkilökunta

Korkeasaaren eläintarhassa on 73 vakanssia, mutta erityisesti vilkkaan kesäsesongin aikana työntekijöiden määrä nousee noin 110 henkilöön. Määräaikaisen henkilöstön määrä kesäsesongin aikana on laskenut hieman aikaisemmista vuosista. Tulevaisuudessa markkinointi- ja asiakaspalveluyksikössä on tarve lisätä henkilöstömäärää kahdella vakanssilla.

Korkeasaaren eläintarha jakautuu johtosäännön mukaisesti johtokunnan päättämiin yksiköihin. Yksiköitä on neljä: hallintoyksikkö, eläintenhoitoyksikkö, kiinteistö- ja ympäristöhoitoyksikkö sekä markkinointi- ja asiakaspalveluyksikkö.

Hallintoyksikkö vastaa viraston yleishallinnosta, taloudesta, henkilöstöasioista ja päätöksenteosta sekä avustaa eläintarhan johtajaa ja yksiköitä niiden tarvitsemissa hallinnollisissa tukipalveluissa. Hallintotehtäviin kuuluu mm. sopimusasiat, yleis-, talous-, henkilöstö- ja tietohallinnosta huolehtiminen sekä eläintarhan johtajan avustaminen strategisessa suunnittelussa. Hallintoyksikössä työskentelevät suunnittelija, HR-suunnittelija, taloussuunnittelija, atk-asiantuntija, turvallisuusasiantuntija, intendentti ja eläintarhalehtori. Hallintoyksikköä johtaa hallintopäällikkö.

Eläintenhoitoyksikkö vastaa eläintarhan lajistosta, sen ylläpidosta, kehittämisestä ja hyvinvoinnista sekä osallistuu luonnon biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen sekä koti- että ulkomailla. Eläintenhoitoyksikköä johtaa eläintenhoitoyksikön päällikkö, ja yksikössä työskentelee 2 kuraattoria, eläinlääkäri ja 33 eläintenhoitajaa.

Kiinteistö- ja ympäristöhoitoyksikkö vastaa eläintarhan ympäristön rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä eläintarhatoiminnan piiriin kuuluvien kiinteistöjen, rakenteiden ja laitteiden kunnossapidosta. Yksikön tehtäviin kuuluu rakentamisen ja kunnossapidon lisäksi mm. kasvillisuudesta, jätteiden käsittelystä ja ympäristöraportoinnista huolehtiminen. Yksikköä johtaa kiinteistö- ja ympäristöhoitoyksikön päällikkö, jonka alaisuudessa työskentelee kiinteistöinsinööri, neljä kiinteistöhoitajaa, kolme puutarhuria ja neljä aluehuoltomiestä.

Markkinointi- ja asiakaspalveluyksikkö vastaa eläintarhan asiakaspalvelun toimivuudesta sekä eläintarha- ja luontotietouden tarjoamisesta asiakkaille ja muille sidosryhmille. Yksikön tehtäviin kuuluu mm. viestintä, markkinointi, opastus, ympäristökasvatus, lipunmyynti, valvonta ja tapahtumien tuottaminen. Valvomo liitettiin yksikköön lokakuussa. Markkinointi- ja asiakaspalveluyksikköä johtaa markkinointipäällikkö, jonka lisäksi yksikössä työskentelevät markkinointisuunnittelija, kaksi ympäristökasvattajaa, tiedottaja, verkkosuunnittelija, graafinen suunnittelija, toimistos sihteeri, näyttelymestari/aluehuoltomies ja neljä eläintarhan hoitajaa. Yksiköön rekrytoitiin Helsingin kaupungin Respa-hankkeen kautta yhteensä 13 nuorta työtöntä, joista osa jatkoi työkokeilujaksosta palkkatuettuun työsuhteeseen. Yksikkö työllisti lisäksi 12

27.1.2015

muuta te-keskuksen asiakasta. TET-harjoittelijoita oli 9, muita harjoittelijoita 5 ja kausityöntekijöitä 7.

Henkilökuntatoiminta ja palkitseminen

Korkeasaaren koko henkilökunta kuuluu henkilöstökerhoon, joka järjestää erilaista virkistystoimintaa ja tapahtumia. Vuonna 2014 henkilöstökerho järjesti muun muassa grillausiltoja, perinteisen kevätbrunssin, kesäkauden päättäjäiset Vispilä-laivalla, syysretken Tallinnaan, vierailun seikkailupuisto Korkeeseen ja pikkujoulut, joihin oli yhdistetty henkilöstön osalta myös 125-vuotiaan Korkeasaaren eläintarhan juhlinta.

Vuonna 2012 käyttöön otetun palkitsemisjärjestelmän mukaan palkitsemisen tavoitteet Korkeasaaren eläintarhassa ovat seuraavat:

1. Työntekijöitä palkitaan kun he tekevät työssään jotain mitä heiltä ei normaalina työsuorituksena edellytetä.
2. Palkitseminen tapahtuu työssä suoriutumisen perusteella tai kun työntekijä osallistuu poikkeuksellisen merkittävällä tavalla työyhteisön toimivuuden parantamiseen.
3. Palkitseminen kannustaa työntekijöitä aloitteellisuuteen ja varmistaa tavoitteiden mukaista toimintaa.
4. Palkitsemisen avulla työntekijät saavat palautetta
5. Palkitsemista käytetään johtamisen välineenä.

Lähiesimies tekee perustelun esityksen palkkion myöntämisestä yksikön päällikölle, joka puoltaessaan palkkion myöntämistä tekee esityksen eläintarhan johtajalle. Palkkio edellyttää hallintopäällikön puoltaa. Vuonna 2014 palkittiin 35 työntekijää.

Osaamisen kehittäminen

Korkeasaaren vuoden 2014 koulutussuunnitelman tavoitteena oli lisätä työntekijöiden ammatillista osaamista sekä saattaa koulutukseen osallistuminen koskemaan jokaista Korkeasaarelaista. Koulutussuunnitelma tehtiin Korkeasaaren strategian pohjalta. Keskeiset osaamisen kehittämiskohteet olivat: viestintä, asiakaspalvelu, eläinten koulutus ja turvallisuus.

Henkilöstön osaamisen kehittämistarpeista keskusteltiin henkilökohtaisissa tulos- ja kehityskeskusteluissa. Koulutuksessa suosittiin pitkiä tutkintoon tähtääviä koulutuksia, jotka lisäsivät Korkeasaarelaisten substanssiosaamista sekä Oiva Akatemiaa, joka tarjosi ilmaista asiantuntijatasoista koulutusta kaupungin työntekijöille.

27.1.2015

V ELÄIMET JA LUONNONSUOJELUTYÖ

Korkeasaaren eläinlajit ja kansainvälinen lajiyhteistyö

Korkeasaarella elää noin 170 lajia, joista iso osa on luonnossa harvinaistuneita tai uhanalaisia kuten balinkottarainen tai mongolianvillihevonen. Lajivalinnoissaan Korkeasaaren eläintarha noudattaa Euroopan eläintarhaliiton (EAZA) suosituksia ja Korkeasaaren yleissuunnitelman mukaisten teema-alueiden eläinmaantieteellisiä piirteitä. Lajistoa kehitetään vaihtamalla mahdollisuuksien mukaan tavallisia lajeja suojelutarpeessa oleviin lajeihin.

Korkeasaari kuuluu EAZA:an ja tekee tiivistä yhteistyötä erilaisissa suojeluohjelmissa eläintarhaliittoon kuuluvien eläintarhojen kanssa. Jäsentarhat koordinoivat noin 250 eri lajin suojeluohjelmaa: European Endangered species Program (EEP) tai European Studbook (ESB). Korkeasaarella on vuonna 2014 ollut kansainvälisiä vastuutehtäviä kuten lajikomitea-jäsenyydet (aasianleijona, amurinleopardi, kulaani ja ahma, lumileopardi, vesikko, keisaritamariini, valkopääsaki, sinikurkkuara) sekä EAZA:n petolintujen lajistokomitean puheenjohtajuus (erikoisalanäöllöt). Korkeasaaren edustaja toimii myös Euroopan eläintarhaliiton työsuojeluryhmän vetäjänä ja sisäisen auditointikomitean asiantuntijana.

Korkeasaaren EEP-lajeja ovat aasianleijona, ahma, amurinleopardi, amurintiikeri, hyasinttiara, keisaritamariini, kulaani, lumileopardi, mongolianvillihevonen, partakorppikotka, pikkupanda, saukko, sinikurkkuara, valkopääsaki, vesikko ja visentti. Näillä lajeilla on oma kansainvälinen koordinaattori, joka pitää lajin kantakirjaa sekä antaa eläinten lisääntymis- ja siirtosuosituksia eri tarhojen välillä. Korkeasaari koordinoi kierteissarvivuohen eli markhorin suojeluohjelmaa. ESB-suojeluohjelmissa on lähinnä kantakirjatoimintaa.

Merkittäviä eläintapahtumia vuonna 2014 olivat amurintiikerin ja ahman paluu lajistoon, vikunjalauman muodostaminen ja villisikojen saapuminen uutena lajina Korkeasaareen. Korkeasaarelle tarjottiin hienoa mahdollisuutta osallistua villihevesten luontoonpalautushankkeeseen Mongoliassa. Hankkeeseen valittu hevostamma menehtyi tapaturmaisesti Tsekkiin siirron jälkeen. Eläintarha lähti mukaan myös muihin uusiin kansainvälisiin suojeluhankkeisiin kuten pikkupandojen elinalueen metsänvartija- ja kartoitustyöhön sekä manulien riistakameratutkimukseen. Amurin kissapetojen ja lumileopardien eteen tehtävää kansainvälistä suojelutyötä jatkettiin viime vuosien tapaan.

Eläintarhassa lisääntyi menestyksekkäästi uhanalaisia tai harvinaisia lajeja kuten lumileopardit, aasianleijonat, kuningasmerikotkat ja valkopääsakit. Korkeasaarella syntyneitä eläimiä (mm. metsäpeura, alppivuohia, takineita, kultatamariini, valkopääsakeja, hiiripöllö ja tunturipöllö) vietiin muihin eläintarhoihin. Vuoden aikana lajistosta poistuivat korkeaan ikään ehtineet ruskonokkatukaanit, yllättäen sairastuneet myskihärät sekä egyptinkilpikonna. Takinit siirrettiin Ähtärin eläintarhaan.

27.1.2015

Korkeasaaren Villieläinsairaala

Korkeasaaren kupeessa sijaitsevassa Palosaaressa toimii Villieläinsairaala, jonka toiminnan tarkoituksena on auttaa vahingoittuneita tai orvoiksi jääneitä luonnonvaraisia eläimiä. Villieläinsairaala myös tiedottaa ja valistaa ajankohtaisissa luonnonvaraisia eläimiä koskevissa asioissa. Vuoden 2014 aikana sairaala vastaanotti yli 800 loukkaantunutta eläintä, joista lähes 40 % palautettiin luontoon. Potilaina oli mm. oravia, siilejä, kalalokkeja, tervapääskyjä ja joutsenia. Harvinaisempiakin potilaita kävi hoidossa kuten harmaahylkeitä, pikkulepinkäinen, lehtopöllö ja taigauunilintu.

Villieläinsairaala tarjosi talvehtimismahdollisuuden noin parille kymmenelle siilille ja yhdelle lepakolle. Muutamia Villieläinsairaalassa hoidettuja potilaita siirtyi asumaan eläintarhoihin kuten saukko, ilves, tukkasotka ja Töpseli-villisika. Näiden eläinten sijoituspäätöksissä tehtiin yhteistyötä suomalaisten viranomaisten ja tarvittaessa myös lajisuojeluohjelman koordinaattorin kanssa.

Villieläinsairaala on rakennettu niin, että rakennusta voi käyttää myös eläintarhan eläinten evakkopaikkana remontti- tai sairastapauksissa ja eläintarhaan tuotavien eläinten karanteenitiloina. Vuonna 2014 tiloissa oli karanteenissa kaksi aasianleijonanaarasta, jotka siirtyvät pois Korkeasaaresta keväällä 2015.

Korkeasaaren eläintarhan toimintavastuut öljyonnettomuuden sattuessa määriteltiin kansainväliseen Balex-öljyntorjuntaharjoituksen yhteydessä vuonna 2012. Vuoden 2014 aikana Korkeasaaren eläinlääkäri nimettiin öljyonnettomuuksien osalta WWF:n vastuueläinlääkäriksi. Vastuutehtävän toimet liittyvät öljyonnettomuuksiin varautumiseen, kuten koulutukset ja harjoitukset, tapahtuvat yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen ja Helsingin kaupungin Pelastuslaitoksen kanssa. Myös Korkeasaaren Villieläinsairaala ja eläintenhoitoyksikön työntekijät voidaan tulevaisuudessa asettaa pelastustoimien osaksi.

27.1.2015

VI ASIAKASPALVELU, TAPAHTUMAT JA KÄVIJÄT

Asiakkaat ja asiakaskokemus

Taloustutkimuksen suomalaisia vapaa-ajan kohteita koskevassa yleisötutkimuksessa Korkeasaari sijoittui tunnettuudeltaan toiselle ja yleisarvosanaltaan viidennelle sijalle. Parhaan arvionsa Korkeasaari saa alalle tyypillisesti koko perheelle sopivuudesta, jossa se sijoittuu koko toimialan ykköseksi.

Pyrkimys kasvattaa Korkeasaaren ympärivuotuisia asiakasmääriä on oikeansuuntainen, sekä kevät- ja syyskausi kasvoivat edellisvuoteen nähden kesän huippukauden (heinä-elokuu) ollessa hieman edellisiä kesiä hiljaisempi. Edellisten toimintakausien tapaan, aktiivisella viestinnällä ja näkyvyydellä on mahdollista kasvattaa ns. matalasesongin asiakasmääriä.

Korkeasaari tavoittelee suurempaa kohderyhmää nuorisosta. Safari-hanke on lukiolaisille suunnattu yhteiskunnallisen vaikuttamisen leiri, missä ideoitiin nuorten näkökulmasta houkuttelevampaa Korkeasaarta.

Oma verkkokauppa oli ensimmäistä vuotta tuotannossa ja 9,7 % pääsylipuista ostettiin tätä kautta.

Juhlavuoden varrella Korkeasaaren visuaalinen ilme kirkastui viitoitusjärjestelmä- ja infokyltti-uudistusten myötä.

Kesän yleisöohjelmassa panostettiin erityisesti yhteistyöhön eläinten hoidon ja kesäoppaiden välillä sekä joustavaan ohjelmatarjontaan. Kesäohjelma rakentui päivittäin toteutettavasta vakio-ohjelmasta sekä vaihtuvista pop up –osioista. Vakio-ohjelmaa olivat aikataulutetut, juonnetut ruokinnat tai viriketuokiot. Pop up –ohjelmaa, kuten ötökkäkartteja, miniopastuksia, kasvomaalausta ja berberi-infoja, toteutettiin spontaanisti kysynnän ja resurssien mukaisesti. Kesäohjelmaan kuuluvilla juonnetuilla eläinpisteillä tavoitettiin henkilökohtaisesti kesä-elokuun aikana lähes 45 000 asiakasta, mikä vastaa n. 15 % ajanjakson kokonaisasiakasmäärästä.

Vuoden aikana opastettiin yhteensä 140 ryhmää. Suosituin opastusteema oli yhteisöllisyys eläinmaailmassa.

Korkeasaari kehitti oman vapaaehtoistyöverkoston koordinoitua osallistumalla Valikkoverkoston ja Helsingin kaupungin VET –ryhmän toimintaan. Yksiköstä on edustus Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvotyöryhmässä sekä ympäristötietoisuuden suunnitteluryhmässä.

27.1.2015

Teemat ja tapahtumat

Vuonna 2014 Korkeasaaren eläintarhan perustamisesta tuli kuluneeksi 125 vuotta ja juhlavuosi olikin eläintarhan vuositeema. Koululaistoiminnassa puolestaan Itämeri ja Suomenlahtivuosi olivat pääasiallisia teemoja.

Asiakaslähtöisemmän arjen eteen vuonna 2013 käynnistynyt ”Asiakas on ystävä” –projekti jatkui ulkopuolisen kouluttajan järjestämänä kaksivaiheisena asiakaspalvelukoulutuksena: asiakaspalvelun ABC ja haastavat asiakastilanteet. Koulutukset järjestettiin kaikille Korkeasaaren työntekijöille ja perehdytyksen tueksi syntyi Korkeasaaren asiakaspalvelun opas.

Juhlavuoden suurimmat yleisötapahtumat olivat Art Meets Ice -jäänveistokilpailu helmikuussa, koko perheen Pääsiäistapahtuma (15 149 asiakasta) huhtikuussa, Art Meets Sand –hiekanveistokilpailu kesäkuussa ja Kissojen Yö syyskuussa. Näiden lisäksi juhlavuoden kunniaksi järjestettiin Korkeasaaren syntymäpäivät elokuussa (5 702). Tapahtumista Art Meets Ice (4 929) ja Art Meets Sand (12 223) houkuttelivat paikalle jotakuinkin yhtä paljon kävijöitä kuin aiempanakin vuonna, vaikka ensimmäiseksi mainitun kohdalle osuivat poikkeuksellisen epäsuotuisat sääolosuhteet. Kissojen Yö (16 625) sen sijaan kasvatti suosiotaan 30 % ja Korkeasaari päivä (10 431) lähes tuplasi kävijänsä osuttuaan viikonlopulle. Näiden lisäksi järjestettiin yksittäisiä tapahtumapäiviä erilaisten eläinteemojen ympärille (mm. pikkupandapäivä, kansainvälinen tiikeripäivä) sekä lomakausien erikoisohjelmaa. Joulukuussa eläintarhaan pystytettiin talvikautta vasten ”Talvista tassuttelua” –omatoimireitti.

Yritys- ja ryhmämyynti kasvoi n. 20 % vuodesta 2013. Korkeasaari oli vuoden aikana tapahtuma-areenana myös asiakkaiden järjestämille omille tapahtumille: Fazerin Korkeasaari päivä (3 455), Mustikkamaan ja Korkeasaaren läpi kulkeva JuokZoo –juoksutapahtuma ja varhaiskasvatusviraston perhepäivä (494) suurimpina.

Korkeasaari verkostoitui aktiivisesti niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin muiden toimijoiden kanssa ja löysi tätä kautta lukuisia tilaisuuksia näkyä ja toimia. Eläintarha osallistui mm. Kulttuurikeskus Caisan tuottamaan Kiinalaiseen uuteen vuoteen helmikuussa, Metropolia-ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä järjestettyyn Lasipalatsin Huurre-talvitapahtumaan helmikuussa, Ihana Helsinki –kaupunkikarnevaaliin toukokuussa ja HKO:n eläinaiheiseen lastenkonserttiin musiikkitalolla toukokuussa. Savoy-teatteriyhteistyön kautta Korkeasaaren teatteri esiintyi Espan lavalla keväällä. Korkeasaari järjesti 5-osaisen luentosarjan kansalaisopistossa ja isännöi suojelutyöhön liittyvän paneelikeskustelun Helsingin yliopiston tiedekulmassa. Korkeasaarella järjestettiin muutama otteeseen pop-up ohjelmaa, mm. Puistopellet ja Äänenkannattajat kuoro vierailivat eläintarhassa.

Juhlavuosi näkyi erilaisina näyttelyinä saarella ja etenkin saaren ulkopuolella. Ruoholahden sekä Kaisaniemen (nyk. Helsingin Yliopisto) metroasemilla mainostettiin näyttävästi eläintarhaelämyksiä, Vuotalon lokakuun ohjelmisto esitteli lumileopardien elämää niin

27.1.2015

näyttelytilassa kuin ohjelmistossakin, Lasipalatsin näyttelypinnoilla tutustuttiin niin ikään eläintarhan eläimiin kahdesti vuoden aikana. Korkeasaaren Karhulinnalla saatiin nauttia erilaisten taiteilijoiden näyttelyistä vuoden ympäri, joista näyttävin oli leikkipuistojen 100-vuotisjuhlanäyttely.

Muita juhluvuoden toimenpiteitä olivat oma juhluvuoden ilme, Uusix-verstaiden valmistama juhluvuoden tuotesarja sekä Paul Segersvärdin tuottama 20-minuuttinen video eläintarhan historiasta.

Vanhat karhulinnat muuntuivat kokeellisen taiteen näyttämöiksi, Grey Cube -gallerioiksi kesäkaudeksi 2014 ja Mustikkamaan vanhan torpan pihapiiri Syötäväksi puistoksi keväästä sadonkorjuuseen. Tilojen uusiokäyttö on osa Maaseudun Sivistysliiton hanketta Paikan tuntu – paikan identiteetti, jossa kokeillaan vähäisellä käytöllä olleiden paikkojen adoptiota ja avaamista yleisölle.

Markkinointiviestintä ja tiedotus

Korkeasaari oli hyvin näkyvillä mediassa. Tiedotteita lähetettiin yhteensä 41, mistä seurasi lähes 1192 (+33 % vuoteen 2013 nähden) mediaosumaa lehdissä ja TV:ssä ja verkkomedioissa n. 1378. Mediaa eniten kiinnostaneita aiheita olivat eläinten syntymät - etenkin lumileopardien neloset ja kuningasmerikotkien ensimmäiset poikaset, baraalien karkumatka, villieläinsairaalan ennätyksellinen siilimäärä ja kuuttien vapautus mereen, maailman eläinten päivän sekä Korkeasaaren 125-vuotisjuhlien vietto ja eläintarhan johtajavaihdos. Suosituin video Korkeasaaren YouTube-kanavalla kertoi villieläinsairaalaan toukokuussa saapuneesta villisikaporsaasta, katsojia kyseiselle videolle kertyi vuoden aikana n. 36 000.

Mediayhteistyön laskennallinen arvo (Meltwaterin seurantaraporttien mukaan) oli lähes 4 miljoonaa euroa. Helsingin Sanomat julkaisi eniten Korkeasaari-aiheisia uutisia (150), tätä seurasi Helsingin Kaupunki (72) ja Yle Uutiset – Yle.fi (68).

Mediatiedottamisen lisäksi tehtiin yhteistyötä televisiotuotantojen kanssa, Naurun tasapaino ja Valheen vangit –sarjojen jaksoja kuvattiin eläintarhassa. Eläintarhasta lähetettiin myös Luontoillan suora lähetys. Korkeasaari oli elokuvateattereissa ensi-illan saaneen lasten luontodokumenttielokuvan, Amazonian, pääyhteistyökumppani.

Korkeasaari otti käyttöön mobiilikäyttöä tukevan uuden julkaisujärjestelmän (verkkosivujen taustajärjestelmän), mobiilikäytön osuus kokonaiskäytöstä on jo 45,8 %. Korkeasaaren käytössä olevia sosiaalisen median kanavia laajennettiin jo käytössä olevien Facebookin (+67 %), YouTubeen ja Flickrin ohella Twitteriin ja Instagramiin (1350 seuraajaa). Uutena markkinointikanavana kokeiltiin blogimarkkinointia tekemällä sisältöyhteistyötä suosittujen lifestyle-bloggaajien kanssa. Uutiskirjeen tilaajakanta kasvoi 11 % ollen noin 18 000 tilaajaa.

27.1.2015

Yhteistyö Elisan kanssa jatkui ja mahdollisti Korkeasaaren eläinten elämän seuraamisen nettikameroiden välityksellä. Elisa Vahti Live -palvelu toi pikkumangustit, berberiapinat, lumileopardit ja Amazonia-talon pikkuapinat ihmisten työpaikoille ja koteihin. Livekameroiden tuoma liikenne kotisivuille vastasi n. 10 % kokonaisliikenteestä.

Korkeasaari otti vuoden aikana käyttöön kaupungin palautejärjestelmän. Asiakaspalvelu vastaanotti ja käsitteli vuoden aikana yhteensä 3 143 kpl sähköisiä kanavia pitkin tullutta palautetta/ilmoittautumista, joista 11 % saapui palautejärjestelmän kautta.

Sisäisen viestinnän parantamiseksi otettiin käyttöön yksiköiden työtiloihin sijoitetut infonäytöt (11 kpl).

Luontokoulutoiminta

Vuonna 2014 luontokoulu toimi väliaikaistiloissa ja ohjelmatarjonta sopeutettiin käytettävissä oleviin tiloihin. Opetusviraston opetussuunnitelmassa 2014–2015 painotetaan koulujen ulkopuolella tapahtuvaa elämyksellistä oppimista ja Korkeasaaren kiinnostavuus oppimisympäristönä onkin kasvussa.

Helsinkiläisten peruskoulujen alaluokille (3.-6. luokka) järjestettiin yhteensä 36 luontokoulupäivää. Teemoina olivat Elämää lumen ja jään maassa, ja Päivä etologina.

Varsinaisten luontokoulupäivien lisäksi Luontokoulu Arkin vuoden 2014 toimintaan kuuluivat helsinkiläisten esikoulujen hevosaiheiset viikot helmi-maaliskuussa (31 ryhmää: 526 lasta ja 101 aikuista), uusimaalaisten yläluokkien ja lukioiden Koululaiskonferenssi-tapahtuma Itämeriteemalla huhtikuussa (3 päivää, 138 oppilasta ja 24 opettajaa 15 koulusta – helsinkiläisiä kouluja 6, oppilaita 57 ja 12 opettajaa), toukokuun ohjattu luokkaretkiohjelma Tutkimusretki Korkeasaareen (118 luokkaa, 2 596 oppilasta, 236 aikuista, joista helsinkiläisiä 34 luokkaa yht. 748 oppilasta, 68 aikuista), Koulujen Korkeasaaripäivä syyskuun lopulla (24.9.) keräsi ympäristökasvatukselliselle syysretkelle 92 koululuokkaa eteläsuomalaisista kouluista (oppilaita 2110, aikuisia 193, joista helsinkiläisiä 5 luokkaa: 100 oppilasta ja 8 aikuista).

Elokuussa (20.8.) järjestettiin ensimmäistä kertaa yhteistyössä Harakan luontokeskuksen kanssa Itämeri ihmetellen -tapahtuma Itämerihaasteessa mukana oleville kouluille. Harakassa järjestettyyn tapahtumaan osallistui oppilasedustajia opettajineen neljästä koulusta (2 alakoulua, 2 lukiota), yhteensä 16 oppilasta ja neljä opettajaa.

RuutiExpon yhteydessä 30.10. Korkeasaari järjesti jo toistamiseen helsinkiläisten koulujen ympäristöryhmäläisille suunnatun konferenssin Kaupungintalolla. Tapahtumaan osallistui 49 oppilasta (5.-9-luokkalaisia) ja 11 opettajaa 10 koulusta. RuutiExpon messuosastolla

27.1.2015

toteutettiin iPadeilla nuorisokysely nuorten mielikuvista Korkeasaaresta vapaa-ajanviettopaikkana.

Kesä- ja elokuussa järjestettiin kolme kolmen päivän mittaista ympäristö- ja eläinaiheista kesäleiriä lapsille (yhteensä 48 leiriläistä). Tukikohtana toimi Isoisän torppa ja sen ympäröimä Syötävä puisto Mustikkamaan puolella.

Uutena sisältönä lanseerattiin omatoimisesti toteutettavat opintokäynnit, jossa opettaja saa käyttöönsä Korkeasaaren laatiman valmiin ohjelman. Lisäksi Luontokoulu Arkki järjesti koulutusta myös kasvattajille.

Mobiilisti maailmaan –hankkeessa mukana olo jatkui. Lisäksi pilotoimme SmartFeet-alustalle toteutettua, iPadeilla pelattavaa mobiilisovellusta, jossa fyysinen Korkeasaari toimii pelilautana.

Ympäristökasvattajat toimivat Suomen Luonto- ja ympäristökoulujen liiton (LYKKY) hallituksen varapuheenjohtajana ja Suomen ympäristökasvatuksen seuran (SYKSE) hallituksen puheenjohtajana. Luontokoulu Arkille on myönnetty LYKE-verkoston luonto- ja ympäristöasioita ja kestävää kehitystä edistävän kehittämiskeskuksen sertifikaatti. Korkeasaari kuuluu pääkaupunkiseudun luonto- ja ympäristökoulujen sekä muiden ympäristökasvatustoimijoiden yhteistyötä edistävään Pääsky-verkostoon.

VII RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ

Vuonna 2014 valmistuneita rakennustöitä olivat ahmatarhan perusparannus, kylttipaja ja vilisikatarha. Luontokoulun remontti käynnistyi.

Pienempiä tarha-alueiden kunnostus- ja sisustustöitä tehtiin mm. kilpikonna-, kenguru-, ja mara-vikunjatarhoissa, joihin rakennettiin asiakkaille läpikulkupolut. Saaren sisääntulorinteeseen valmistui ”Sukupuuton puisto”, jossa ihmisen sukupuuttoon ajamia lajeja edustamaan nousi 7-metrinen jättiläislaiskiaispatsas kertomaan luonnon monimuotoisuuden suojelun tärkeydestä. Eläintarhan saapumisalueiden yleisilmettä sekä wc-tiloja kohennettiin. Purettujen alalintutalon ja luontokoulurakennuksen paikalle rakennettiin levähdyspaikat. Vuonna 2014 valmistui myös Kissalaakson infotori katoksineen.

Borealiatalon valaistusta parannettiin käyttämällä LED-tekniikkaa.

Yleissuunnittelun osalta aloitettiin tarveselvitysten tekeminen kahdeksasta eri osa-alueesta.

27.1.2015

VIII TALOUSTILANNE JA TUNNUSLUVUT

Korkeasaaren eläintarhan toimintakulut vuonna 2014 olivat noin 7,7 miljoonaa euroa. Palkat ja tilavuokrat muodostavat leijonanosan vuosittaisista kuluista. Eläinten rehuihin kulutettiin noin 260 000 euroa. Vuonna 2014 eläintarha keräsi toimintatuottoja noin 4,3 miljoonaa euroa. Tulot muodostuvat pääosin pääsymaksuista (3,4 miljoonaa euroa) sekä ravintoloiden ja kioskitilojen liikevaihtoperusteisista vuokratuloista (noin 520 000 euroa).

Helsingin kaupungin vuoden 2014 talousarviossa Korkeasaaren eläintarhalle on asetettu yksi sitova toiminnallinen tavoite, vuosittaisten aukiolotuntien määrä. Sitova tavoite – 2793 tuntia toteutui ja jopa ylittyi, sillä vuonna 2014 aukiolotunteja oli yhteensä 2 843. Eläintarhan toimintaa ja suoritteita seurataan myös vuosittaisen kävijämäärän avulla. Vuoden 2014 asiakasmääriin tavoiteltiin 5 % kasvua, jota ei saavutettu. Vuonna 2014 Korkeasaarella vieraili 485 400 asiakasta ja eroa edellisen vuoden asiakasmääriin oli 3,3 %. Täysin asiakkaatonta päivää ei ollut. Hiljaisimpana päivänä talvisessa Korkeasaarella vieraili 13 asiakasta kun taas vilkkaimpana päivänä (Korkeasaaripäivä 4.10.) asiakkaita oli 10 431. Venäläismatkailijoiden määrä Suomessa on jyrkässä laskussa ja tämä näkyy myös Korkeasaarella.

Lisäksi eläintarhan toiminnan laajuutta arvioidaan eläinlajien määrän avulla. Lajitavoite 170 eläinlajista toteutui vuonna 2014. Niin ikään henkilöstömäärää koskeva voimavaratavoite (73 henkeä) toteutui.

Toteutuneet tunnusluvut	2013	2014
Suoritetavoitteet: Kävijämäärätavoite 530 000 henkilöä	502 162	485 400
Tehokkuus/taloudellisuus: Toimintakate/asukas	5,79 €	5,56 €
Toiminnan laajuustiedot: Lajimäärä 170 kpl Pinta-ala	170 24	170 24
Voimavarat: Henkilöstön määrä 73	73	73
Tuottavuus: Kävijämäärän ja menojen suhde	82,32	96,96
Sitova toiminnallinen tavoite: Aukiolotuntitavoite 2793 h	2828	2843